Λ. Τολστόι: *Η σονάτα* του *Κρόυτσερ*
Εθνικό Θέατρο, Πειραματική Σκηνή

Ο Στρατής Πανούργιος, του οποίου η δουλειά παρουσιάζεται στην Πειραματική Σκηνή του Εθνικού Θεάτρου είναι ένας από τους πρώτους αποφοίτους του τριετούς Εργαστηρίου Σκηνοθεσίας και, ομολογουμένως η αίσθηση που αποκομίζει κανείς από τον τρόπο που επεξεργάστηκε δραματουργικά και σκηνοθετικά τη *Σονάτα του Κρόυτσερ* είναι μιας εκπλήσσουσας ωριμότητας.

Το έργο, γραμμένο το 1889, αποτελεί ένα από τα αριστουργήματα του Τολστόι και μάλιστα αυτά που διεκδικούν την καλλιτεχνική τους αυτονομία έναντι της όψιμης ηθικοκεντρικής μεσιανικής φάσης του συγγραφέα. Η σύλληψη υπερβαίνει κατά πολύ την επιφανειακή πολεμική των ελευθεριαζόντων σεξουαλικών ηθών και ανατέμνει εις βάθος τη σχέση του ερωτικού ενστίκτου με την ακραία φορά προς θάνατον ως ενδελλεχής σπουδή της ζήλειας, ενώ θέτει ζητήματα που αφορούν στη δύναμη της τέχνης, αλλά και στην εν εξελίξει τριβή των σχέσεων των δύο φύλων.

Ο Πανούργιος εκμεταλλεύεται την πρωτοπρόσωπη αφήγηση και φιλοτεχνεί ένα θεατρικό διαμαντάκι, καθώς το σχόλιο και η δράση συλλαμβάνονται στην παράσταση ως δύο όψεις του ιδίου νομίσματος αποκαλύπτοντας τη συναισθηματική πορεία του κεντρικού ήρωα παράλληλα με τη διαδικασία αυτοπαρατήρησής του. Η σκηνοθετική του ματιά είναι εκ των έσω· η ιδιάζουσα, όσο και ευφυής, αξιοποίηση του φουαγέ της Πειραματικής Σκηνής αποδεικνύεται οργανικό στοιχείο της σύλληψης και ούτε για μια στιγμή δεν προδίδει εγκεφαλική εξωτερική πρόταση. Ο μικρός χώρος τέμνεται σε τρία επίπεδα δράσης: έναν κόσμο σύστασης του δρωμένου και της επικοινωνίας με τους θεατές, έναν μικρόκοσμο που περικλείει ασφυκτικά τη δράση των ηρώων κι έναν χώρο του ελάχιστου, όπου οι πλέον «προσωπικές σκηνές» αποκτούν μια χροιά θεάτρου εν θεάτρω.

Ο ίδιος ως ηθοποιός δικαιώνει τη διδασκαλία του· έχει μέτρο, σαφήνεια, άνεση στο πέρασμα όχι μόνο στις καταστάσεις, αλλά και στη δράση-αφήγηση, ενώ η Δέσποινα Παπάζογλου αποκαλύπτει ένα απαστράπτον τάλαντο με βάθος και η Σεραφίτα Γρηγοριάδου αποδεικνύεται ικανότατη συνοδοιπόρος τους.

Δυο εξαίρετοι μουσικοί (Αλέξανδρος Χαλάψης - Μαριάννα Αϊβάζοβα) συνοδεύουν ζωντανά την παράσταση και αφομοιώνονται ως θεατρικές παρουσίες.

ΥΓ. Η συνολική εικόνα από τις πέντε παραστάσεις που παρουσίασαν οι νέοι σκηνοθέτες της Πειραματικής Σκηνής είναι πολύ θετική για την εικόνα του Εργαστηρίου. Πέρα από την εξαιρετική δουλειά του Πανούργιου, άλλοι τέσσερεις απόφοιτοι, η Ελένη Μποζά, η Κατερίνα Αλεξάκη, ο Άρης Τρουπάκης και η Λίλη Μελεμέ, καταθέτουν πολύ ενδιαφέρουσες θεατρικές δημιουργίες που, ανεξαρτήτως επιμέρους αντιρρήσεων, εγγράφονται σε μια σχολή με αναγνωρίσιμες τις επιρροές του δασκάλου τους, του Στάθη Λιβαθινού, χωρίς να αποποιούνται το δικαίωμα στην προσωπική γλώσσα. Πολύ καλή συγκομιδή για το θεάτρό μας, που αξίζει να δει κανείς.

Έλσα Ανδριανού, *Η Λέξη*, Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2004, σσ. 823-828